

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-4-80-115>

УДК 378.013:001.895

Бобришева Н.М.

Херсонська державна морська академія

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МОРСЬКОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. У статті досліджено особливості використання активних методів під час дистанційного навчання морської англійської мови: завдання та вправи представлені різноманітними інтерактивними матеріалами; допомога викладача у дистанційному режимі; своєчасне виконання завдань; підвищення інформаційної культури; можливість отримати знання в будь-якій доступній точці світу, і будь-який час і в будь-якому місці; студент не несе витрати на навчальні матеріали; послідовність і тривалість вивчення даних матеріалів кожен вибирає сам, він адаптує процес навчання під свій рівень знання; якості викладання мови не залежить від навчання в конкретному навчальному закладі. Автор зазначає, використання активних методів у дистанційному навчанні до навчання англійської мови дозволяє підвищити ефективність освітніх процесів незалежно від місця проживання студентів і відрізняється від традиційних форм навчання високою динамічністю, пов'язаною з гнучкістю вибору навчальних курсів, великим об'ємом самостійної роботи, різноманітністю форм навчально-методичного забезпечення.

Ключові слова: активні методи навчання, дистанційне навчання, морська англійська мова, MOODLE платформа, майбутні судноводії.

Bobrysheva Nataliya

Kherson State Maritime Academy

PECULARITIES OF USING ACTIVE METHODS IN DISTANCE LEARNING OF MARITIME ENGLISH

Summary. Author states, that distance learning of Maritime English has been made possible through online learning, which includes the necessary components of a traditional educational process. This method of acquiring knowledge is very popular with the aim of mastering the language when factors such as the remote location of educational centers and unstable work schedules cannot be an obstacle to achieving this goal. Maritime English distance learning is a set of computer training programs. They are designed to solve specific learning problems. The distance training is based on an individual approach. Some students with high levels of knowledge are quick to perceive educational information, and most with low levels of knowledge are slow. Such systems allow everyone to achieve high results, regardless of their initial level of knowledge. And also allows students to study at any distance from a small audience, graduating from different countries. In this context, it is a feature of the future activities of future navigators that they practice in foreign vessels and are able to fulfill their tasks in their spare time. Author distinguishes features of distance learning Maritime English: tasks and exercises are presented with various interactive materials; the help of the teacher is in the remote mode; timely completion of tasks; raising the information culture; the ability to gain knowledge anywhere in the world, anytime; student does not bear the cost of training materials; the sequence and duration of the study of these materials, each chooses. It adapts the learning process to its level of knowledge; the quality of language teaching does not depend on study at a particular educational institution. Educational platforms are one of the important methods of distance learning. They are used not only for the presentation of educational material, but also for assessing by means of testing, and also through this platform it is possible to annotate students' grades. Also, through the Moodle platform, it is also very easy to organize Maritime English lessons using active methods. This approach to teaching English allows to increase the efficiency of educational processes regardless of the residence place of students and differs from the traditional forms of education with high dynamism, due to the flexibility of choice of educational courses, a large amount of independent work, a variety of educational forms and methodological support.

Keywords: active methods, distance learning, Maritime English, future navigators, Moodle platform.

Постановка проблеми. На сучасному етапі нові інформаційні технології впливають на рівень знань студентів. Адже система навчання повинна орієнтувати студентів на бажання отримати знання; забезпечувати індивідуально-адаптованими навчальними посібниками кожного навчального; дати їм можливість займатися за індивідуальним графіком; відразу оцінювати результати навчання. Боротьба, що перебудова вищої освіти є каталізатором зміни традиційної освітньої системи, і в тому числі навчання морської англійської

мови. Перед викладачами морського ВНЗ стоїть завдання – випустити висококваліфікованих морських фахівців. Вузівський випускник – це широко освічена людина, що має фундаментальну підготовку. Відповідно, англійська морська мова для такого фахівця стає не тільки необхідним інструментом, але і важливим компонентом культурного і професійного розвитку. У такому контексті актуальним видається дослідження, спрямоване на використання активних методів під час дистанційного навчання морської англійської мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання використання активних методів навчання у вищому навчальному закладі розглядалось у працях І. Дичківської (інноваційні педагогічні технології), М. Дяченко-Богун (інтерактивні методи), В. Євтушевського (управління інноваційним розвитком у вищих навчальних закладах) тощо.

Перспективи дистанційної освіти досліджено Н. Бойчук, Ю. Василевич (дистанційна освіта студентів-юристів), В. Дацюк (концепція розвитку дистанційної освіти у вищих навчальних закладах), О. Дрозд (методичні рекомендації щодо підготовки веб-ресурсу дисциплін при організації навчального процесу за дистанційною формою) тощо.

Методику дистанційного навчання у вивченні англійської мови присвячені праці Ю. Дишлева (роль та місце сучасних методик у вивченні англійської мови в курсі), Н. Муліна (методика розробки та використання дистанційного курсу англійської мови), О. Олійник (інноваційні технології дистанційного навчання іноземної мови для студентів немовних ВНЗ дистанційного навчання).

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, незважаючи на активне вивчення означеної проблеми науковцями, питання використання активних методів під час дистанційного навчання морської англійської мови не було розглянуто у вітчизняних дослідженнях.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є розгляд основних активних методів під час дистанційного навчання морської англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні дистанційне навчання морської англійської мови стало можливим завдяки навчанню в режимі online, що включають в себе необхідні компоненти традиційного освітнього процесу. Означений спосіб отримання знання користується величезною популярністю, метою яких стає оволодіння мовою, коли такі фактори, як віддалене розташування освітніх центрів і нестабільний робочий графік не можуть бути перешкодою для досягнення поставленої мети.

Дистанційне навчання морської англійської мови є набір навчальних – комп'ютерних програм. Вони призначені для вирішення певних навчальних завдань. Означене навчання базується на індивідуальному підході. Деякі студенти з високим рівнем знання, швидко сприймають навчальну інформацію, а більшість з низьким рівнем знання – повільно. Такі системи дозволяють досягти високих результатів всім, не залежно від їх початкового рівня знання. А також дозволяє вчитися на будь-якій відстані від маленької аудиторії, закінчуючи різними державами [2, с. 41]. У такому контексті особливістю професійної діяльності майбутніх судноводіїв є те, що вони проходять практику на іноземних судах, і мають змогу у вільний час виконувати завдання.

Окреслимо особливості дистанційного навчання морської англійської мови:

- завдання та вправи представлені різноманітними інтерактивними матеріалами;
- допомога викладача у дистанційному режимі;
- своєчасне виконання завдань;
- підвищення інформаційної культури;
- можливість отримати знання в будь-якій доступній точці світу, і будь-який час і в будь-якому місці;

- він не несе витрати на навчальні матеріали;
- послідовність і тривалість вивчення даних матеріалів кожен вибирає сам. Він адаптує процес навчання під свій рівень знання;

- якості викладання мови не залежить від навчання в конкретному навчальному закладі.

На сучасному етапі одним з яскравих прикладів дистанційного навчання є освітні платформи. У Херсонській державній морській академії існує спеціальна платформа для дистанційного навчання Moodle. Вона використовується не тільки для презентування навчального матеріалу, але і перевірки засобами тестування, а також за допомогою цієї платформи можливо занотувати оцінки студентів.

Також через платформу Moodle також дуже легко організувати навчання морської англійської мови із застосування активних методів. Так викладач, висилає навчальні матеріали, які надаються у вигляді електронних гіпертекстових посібників.

У Модельний курс 3.17 зазначається, що під час вивчення морській англійській мові мають бути застосовані методи активного навчання [1, с. 73].

Такий підхід до навчання англійської мови дозволяє підвищити ефективність освітніх процесів незалежно від місця проживання студентів і відрізняється від традиційних форм навчання високою динамічністю, пов'язаною з гнучкістю вибору навчальних курсів, великим об'ємом самостійної роботи, різноманітністю форм навчально-методичного забезпечення. У сучасних умовах вже не досить просто навчити студентів, дати їм певну, досить велику суму знань. Необхідно навчити їх постійно оновлювати знання, систематично шукати нове [3].

Як правило, виконані завдання відправляються по електронній пошті. Крім того, за допомогою прослуховування та перегляду навчальних аудіозаписів та відеофільмів можна закріплювати правильну вимову, яке перевіряється на відстані. Практика показує, що навчання студентів навичкам читання сприяє формуванню навичок усного мовлення. Відповідно, при виборі текстів необхідно враховувати інтереси і потреби студентів, а також звертати увагу на новизну і практичну значимість матеріалу. Для вирішення цих завдань можливе використовувати автентичні тексти, так як вони сприймаються студентами з інтересом і великим ентузіазмом. У такому контексті викладач може використовувати метод проектів для навчання морської англійської мови. Наприклад з теми «Investigation of Marine Accidents» студенти поділяються на групи та шукають кейси з тематики «incident», «accident», «near miss». Аналізують та заповнюють рапорти відповідно тематики. Також викладач пропонує індивідуально проаналізувати кейс з нещасним випадком на судні, у режимі онлайн конференції порівняти хід розслідування.

Наприклад, при проведенні практичного заняття з теми «Search and Rescue Operation» у студентів-судноводіїв, викладач пропонує індивідуальні завдання: намалювати схему організації Search and Rescue Operation, відповідно до тексту, який побачили під час занять за фахом, потім підготувати монологічне мовлення за намальованою схемою на англійській мові тощо. Кожен студент

вирішує, в якому темпі він буде працювати, при цьому після подання своєї роботи він може переключитися на інший вид навчальної діяльності, він може готувати діалог з віртуальним співрозмовником тощо. Така форма організації освітнього процесу вимагає від викладача глибоких знань індивідуальних особливостей своїх студентів. На початку навчального року, студентам з низьким рівнем знання, обираються легші вправи, попередньо пояснивши тему і показавши зразок виконання вправи. Вони виконують вправу за зразком. Ці завдання поступово ускладнюються і наприкінці навчального року вони зможуть виконати більш складні вправи. Основне призначення індивідуальних занять, на наш погляд, студенти бачать в організації їм допомоги в освоєнні змісту навчальних дисциплін, отже, можемо припустити, що їх труднощі, в першу чергу, пов'язані з освоєнням навчального матеріалу. Ось чому, вони і ставлять на перше місце за значущістю теми, орієнтовані на поглиблене вивчення окремих питань матеріалу, які будуть затребувані в майбутньому. Звичайно, вчити студентів вчитися і формувати у них навички самостійної роботи треба, але не можна повністю відмовлятися від навчальної функції педагога: пояснити складні питання, вислухати студента і визначити де є непорозуміння, направити його і інші [4, с. 18].

У такому контексті цікавий підхід Зазначається, що існують різні підходи до концепції критичного мислення: філософський, який підкреслює особливості і стандарти, які повинен мати студент із розвиненим критичним мисленням, і психологічний підхід, який описує навички, поведінку і формування критичного мислення студента. Автори визначають спільні аспекти всіх визначень поняття критичного мислення, таких як: когнітивні навички, такі як інтерпретація, аналіз, оцінка, прийняття рішень відповідно до контексту; пошук відповідної та достовірної інформації; пристосування до ситуації та гнучкість

щодо змін; цінності, такі як розсудливість, інтелектуальна цілісність і співчуття.

Навчання на відстані включає різні методи навчання: програмоване навчання, проблемне навчання, експертні системи та ін. Викладачеві для реалізації тактичних цілей необхідно: структурувати курс, здійснювати підбір навчального матеріалу для необхідних розділів, вибирати форму проведення заняття. У програму вивчення іноземної мови входять навчальні матеріали з професійно-орієнтованих дисциплін, але вони залучаються з метою їх використання для формування необхідної компетенції з іноземної мови» [5, с. 64]. У такому контексті на кафедрі англійської мови в судноводінні організовується усна перевірка засвоєння компетенції після кожного модулю (теми). Перевірка компетенцій у дистанційному режимі проводиться засобами відеоконференції, а також засобами тестування на освітній платформі Moodle.

Висновки і пропозиції. Отже, основною перевагою перед традиційним навчанням, є те, що дистанційне навчання англійської мови забезпечує вільний доступ студентів до баз даних, бібліотечних каталогів тощо, вони забезпечуються широкими можливостями для індивідуально-групової роботи і зручними матеріалами для навчання або спілкування, можливість тестування в режимі прямого доступу. На відміну від традиційного підходу до навчання, воно має ряд переваг. По перше, нам слід підкреслити його доступність кожного в своєму розпорядженні всіх Інтернет-ресурсів. По-друге, воно вирізняється широкою демократичністю, так як у разі виникнення навчальних проблем, будь-який час студент може звертатися до викладача і отримати професійну допомогу. По-третє, студент може обрати завдання відповідно своєму рівню знання і своїм здібностям. Однак ще детально не розроблена концепція тестування морської англійської мови у дистанційному режимі.

Список літератури:

1. Model Course 3.17 Maritime English (2000). London : International Maritime Organization (IMO).
2. Paul, R. and Elder, L. (2006). *The Miniature Guide to Critical Thinking Concepts and Tools*. London : Foundation for Critical Thinking.
3. Shabatura, J. (2018). Using Bloom's Taxonomy to Write Effective Learning Objectives. URL: <https://tips.uark.edu/using-blooms-taxonomy> (May 10, 2019).
4. Siegel, H. (2001). The Generalizability of Critical Thinking. *Educational, Philosophy and Theory*, vol. 23, № 1, pp. 18–30.
5. Tama, M. (2009). Critical Thinking has a Place in Every Classroom, *Journal of Reading*, vol. 33, № 1, pp. 64–65.